

Eylülistler gene işbaşında

12 Eylül 1980 Darbesi'nin 36. yılındayız; AKP iktidarının ise 14.yılında... Demek ki Eylül darbesinden sonra geçen sürenin yüzde 40'ı AKP yılları olarak yaşandı. Bu oran giderek yükselecek görünüyor. Tam da 12 Eylül darbecilerinin öngörülerine uygun bir biçimde.

Neydi 12 Eylül darbecilerinin ve arkasındaki hegemon gücün derdi?

Birincisi, 24 Ocak Kararlarıyla Türkiye'yi sanayileşmesini tamamlamadan korunaksız bir biçimde küreselleşmenin (emperyalizmin) römorkuna bağlama programını askeri yolla güvenceye alma. (Çünkü 1970'lerdeki sendikal ve siyasal mücadeledeki yükseliş bu programın emek aleyhine 1980'lerde olduğu şiddette uygulanmasına izin vermezdi).

İkincisi, birinci amaçla uyumlu biçimde ama daha uzun vadeli hedeflere de bağlanabilecek bir biçimde, Türkiye'de solun, cumhuriyetçilerin, işçi sınıfı örgütlenmesinin etkisinin kırılması, böylece yerli ve uluslararası sermayenin taleplerinin karşılanması.

Üçüncüsü, etkisi kırılan güçlerin yerine "ılımlı" (yani hegemon gücün denetiminde) siyasal İslamcı akımların önünün açılması, solun ezilmesiyle ortaya çıkan ideolojik boşalmanın yerinin doldurulması ve sınıf mücadelesinin kırılması, ayrıca Sovyetler Birliği'nin etrafının "yeşil kuşak" ile çevrilmesinin tamamlanması ve sosyalist rejime nihai darbenin hazırlanması.

Dördüncüsü, daha ziyade hegemon gücün bir tasavvuru olarak, Türkiye'de solun ve sınıf mücadelesinin bir de Kürt etnik milliyetçiliğinin silahlı mücadelesinin yükseltilmesi üzerinden bölünerek parçalanması. (12 Eylül rejimi, işkence ve zulüm düzenekleriyle bunun sosyal zeminini de -isteyerek veya istemeyerek- hazırlayacaktır. Bu arada, emperyalizmin Kürt kartını hem Türkiye hem de bölge ülkeleri açısından daha etkin kullanabileceği bir dönemin başlatılması ve bölge ülkelere buradan da ayar verilebilmesi koşullarının oluşturulması sağlanacaktır).

Bir taşla dört kuş vurabilecek bu programın siyasal İslam'ı iktidar yapmakla ilgili bölümünün ilk provaları 1990'larda yapılmış ancak neoliberal programa uyumu sorunlu olan Erbakan hareketi bekleneni vermediğinden yerine yeni bir figür aranmış ve bulunmuştur. Komplo teorisi olarak görülemeyecek kadar açık bir biçimde, IMF'nin henüz birinci uygulama yılı sonunda (Kasım 2000-Şubat 2001'de) krizle sonuçlanacağı (daha önce başka ülkelerde denendiği için) aşikâr olan döviz çıpasına dayalı programını dayatmasıyla, tüm sistem partilerini silen siyasi sonuçlar alınması kolaylaştırılacaktır. (Kuşkusuz ülkenin 2002'de erken seçimlere götürülmesinin ipinin içten ve dıştan ortaklaşa çekilmesi de sağlanarak...). Bu tabloya bir de, ABD karargâhı üzerinden Türkiye'deki İslamcı partiyle iktidarı paylaşan ve ülkenin sol/Cumhuriyetçi kurumlarına ve aydınlarına seçilmiş iktidarla birlikte savaş açan Fethullah örgütünün de etkileri eklenmelidir.

15 Temmuz kalkışması, yaptığı nihai iktidar kavgası sonrasında köşeye sıkışan Fethullahçı hareketin son bir direnme çabası olarak ortaya çıktı; bir başka açıdan, çözülme aşaması büyük ölçüde tamamlanmış olan Türkiye Cumhuriyeti'nin, nereye, nasıl, kimin elinde yöneleceğinin kavgası yapıldı. Başarısızlığı, Türkiye'deki dinci otokrasinin AKP eliyle kuruluşuna yeni bir atılım fırsatı sunmuş oldu; kısmen tıkanmış olan bu projenin önünün açılmasına yaradı. Başarılı olsaydı, Fethullahçı hareketin aynı istikamete daha askeri yöntemlerle ve daha fazla dış destekle gittiği görülecekti. Türkiye toplumunun geleceği artık, siyasal İslam hareketleri arasında bir tercihe, daha doğrusu bunun seçimle gelen kanadını tercihe kadar daralmış durumdadır. Bu, 12 Eylül 1980'de çıkılan yolun vardığı noktadır. Başka türlü yaşanabilir miydi? Kuşkusuz siyasal alan her zaman seçeneklere açıktır; ama seçenek oluşturabilen muhalif hareketlerin varlığı koşuluyla.

AKP'nin rejim inşa yöntemlerinin (Meclisi dışlayan OHAL ve KHK uygulamaları, giderek tüm muhalif kesimlerin tasfiyesinin hedeflenmesi) sıradışılığı, hem 12 Eylül darbecilerinin hem de 15 Temmuz darbecilerinin başarsalardı uygulayacakları olası yöntemleri çağırıştırıyor. Bir anlamda başarısız darbeden sonra AKP darbesi yaşanmakta. Hatta 15 Temmuz'dan iki ay sonra ulaşılan bilanço, bazı bakımlardan 12 Eylül'ü dahi aşmış bulunmakta. Akademisyenlere ve öğretmenlere yapılan baskılar bunun en belirgin örneklerinden.

Üniversitelerdeki görevlerine son verilen/meslekten ihraç edilen akademisyen sayısı şimdiden 2.346'yı bulmuş durumda. Bu sayı, yüz bini aşan ihraç miktarının belki önemsiz bir bölümü, ama önceki darbelerdeki toplam akademisyen tasfiyesinin 10 katına ulaşmış bulunuyor. Atılan akademisyenlerin geniş bir tahminle yüzde 90'ının Fethullahçı olduğu varsayılsa bile, 12 Eylül

tasfiyelerini aşan sayıda solcu/cumhuriyetçi öğretim elemanı sırf AKP'li olmadıkları için, iktidar için potansiyel bir tehdit olarak görüldüğü için kısıma uğramış vaziyette.

Kocaeli gibi üniversitelerde toplu ihraçlar özellikle solcu akademisyenleri hedefledi. “Barış için akademisyenler bildirisi”ni imzalayanlar öncelikle bu yargısız infazın kurbanları oluyorlar. İzmir’de kapatılan üç üniversitenin Fetoculukla ilgisi olmayan tüm akademisyenleri de bu faşist toptancılığın cadı kazanına atılanlar arasında.

AKP kendi yolunu uzun zamandır belirlemiş bir siyasal hareket. Hızlanabileceğini düşündüğü her konjonktürden şimdiye kadar hep yararlandı. Şimdi yeni bir ivmelenme fırsatı yakaladığını düşünüyor. Fırsatçılığının sınırı olmadığı için onu demokratik kurallara uymaya davet etmenin etkisi bulunmuyor. Bu nedenle muhalefetin “darbe fırsatçılığı yapmayın” türünden naif serzenişlerine kulak vermesi ihtimali hiç yok.

Burada yol ayırımında olması gereken siyasal hareket anamuhalefet. Şimdiye kadar AKP ile sürtüşme alanlarını daraltarak, iktidarın gerici programına cepheden ve sürekli bir muhalefeti göz alamayarak, kendi kitlesini seferber edemeyerek yitirdiği mevzileri geri kazanmak zorunda. Bunun yolu da, şimdiye kadar izlediği pasif stratejiyi değiştirmekten geçiyor. Savunma konumunda kalarak, dış surlardaki savunma hattını yitirince iç surlar gerisine çekilerek yapılan (strateji değeri bile kalmamış) bir savunma taktiğinin sınırlarına gelindi. Belki de, CHP yönetimi değişmeden burada bir değişme bekleme umudu da kalmamış durumda.

haber.sol.org.tr/yazarlar/oguz-oyan/eylulistler-gene-isbasinda-169038